

FELTARBEID I VINDMØLLEBAKKEN OG SVARTLAMON



FELTARBEID, HØSTSEMESTER 2020

**RAGNHILD HOEL ÅRHUS
MASTER I BY- OG REGIONALPLANLEGGING
NMBU**

Tidspunkt for feltarbeid:

Vindmøllebakken, Stavanger: 20.-21. august 2020

Svartlamon, Trondheim: 20.-21. september 2020

PROSJEKTET

Mitt masterprosjekt handler om sosialt bærekraftige boformer i Norge. Formålet med studien er å undersøke både nye og eldre sosialt bærekraftige boformer, for å se hva vi kan lære av dem. Det ble valgt fire ulike caser som jeg ønsket å undersøke nærmere. To av casene ligger i Oslo, Friis gate 6 og Borettslaget Kollektivet. De to andre ligger i Stavanger og i Trondheim, Vindmøllebakken og Svartlamon. Begge casene fra Oslo, samt det fra Stavanger omtales som bofellesskap, mens Svartlamon er et område i Trondheim. Felles for alle casene er fokus på sosial bærekraft, fellesskap og gode nabolag. Alle har fokus på brukermedvirkning og delekultur, og boligene tilbyr livskvaliteter i ulik form. Noen av casene har eksistert i flere tiår, andre er relativt nyetablerte.

Masteroppgaven har følgende problemstilling:

- **Hva kan vi lære om sosialt bærekraftige boformer i Norge, og hvordan har disse endret seg over tid?**

For å forstå casene bedre, bestemte jeg meg for å gjennomføre intervjuene som en del av feltarbeidet. På denne måten fikk jeg mulighet til å observere, i tillegg til å intervju beboerne i deres naturlige omgivelser. I forkant av intervjuene var det ønskelig å undersøke erfaringer og opplevelser knyttet til boformens dimensjoner innen det sosiale, arkitektoniske, organisering, verdier og visjoner.



Vindmøllebakken

Vindmøllebakken er bofellesskap fra 2019, som ligger i Stavanger øst. Bofellesskapet er første prosjekt som er bygget på *Gaining by Sharing*-modellen, utviklet av initiativtakerne og arkitektene bak prosjektet, Helen & Hard, med flere. Det har vært stort fokus på medvirkning fra start, og beboerne har fått være med på å utvikle Vindmøllebakken til slik det er i dag. Under oppholdet i Stavanger fikk jeg intervjuet fire beboere fra bofellesskapet, som alle hadde ulike erfaringer med boformen. I tillegg til intervjuene, fikk jeg omvisning i bofellesskapets ulike fellesområder, samt noen av leilighetene. Vindmøllebakken har fått flere priser og mye medieomtalen, da prosjektet synes å være svært vellykket. Beboerne fra studien trives bedre enn forventet. Intervjuene ble gjennomført som planlagt, og feltarbeidet ga også mulighet for flere uformelle dialoger som hadde betydning for masteroppgaven.

Svartlamon

Svartlamon er et boligområde i Trondheim, som mange forbinder med kunst- og kulturmiljøet. Her leier alle på lik linje – det er ingen som eier leilighet. Mange deler toalett og bad med naboene sine, og det er høy grad av delekultur og lavt ressursbruk. Under feltarbeidet fikk jeg observert området, besøkt noen av virksomhetene som holder til i området, i tillegg til intervju av beboere. Svartlamon er regulert til *byøkologisk forsøksområde*, og er et viktig område for mange, fordi det er rom for å være, og tenke annerledes her. Det foreligger en anti-kommersiell holdning til boligmarkedet blant beboerne, og mange ønsker aktivt å ikke eie egen bolig. Det er flere pågående prosjekter som henter inspirasjon fra Svartlamon, med hensyn til å tilby flere leie-enheter, og fra leie-til-eie-modeller. Intervjuene ga mye innsikt i hvilke erfaringer og opplevelser beboerne fra Svartlamon har, utover det som var å finne av litteratur.

Funn og betydning av feltarbeid

Verdien av disse to reisene var stor, spesielt med tanke på den observerende delen av feltarbeidet. Jeg hadde et inntrykk av begge casene før jeg reiste, men satt igjen med veldig mye mer i etterkant. Funnene fra feltarbeidet kunne enklere analyseres, da jeg hadde et bilde på hva jeg analyserte.

(Bildene fra rapporten er tatt selv. Bilde nr. 1 og 5. er fra Vindmøllebakken, bilde nr. 2, 3 og 4 er fra Svartlamon)